

Współrzędne: Szerokość - 53.159863, Długość - 23.146257

3 maja 1931 roku odsłonięty został pomnik upamiętniający dramatyczne wydarzenie z 21 sierpnia 1920 roku. Autor projektu Rudolf Macura oddał w ten sposób cześć pomordowanym przez sowietów 16 obywateli Białegostoku. Prologiem tych wydarzeń było wkroczenie bolszewików do miasta 28 lipca 1920 roku. Niedługo potem 30 lipca powstał Tymczasowy Komitet Rewolucyjnej Polski, na czele którego stanął Julian Marchlewski. Oprócz niego w TKRP zasiadał "krwawy Feliks" czyli Feliks Dzierżyński, Feliks Kon, Edward Próchniak i Józef Unszlicht. Działalność komitetu miała doprowadzić do powstania Polskiej Socjalistycznej Republiki Rad. Na marginesie można dodać że te niby abstrakcyjne wizje niedługo potem po 1945 roku udało się na jakiś czas zrealizować w "wyzwolonej" Polsce. Wróćmy do sierpnia 1920 kiedy to ofensywa wojsk polskich w Bitwie Warszawskiej (zwanej Cudem nad Wisłą) zmusiła bolszewików do chaotycznej ucieczki. Dzień przed opuszczeniem Białegostoku zdarzyli oni jednak zamordować 16 więźniów białostockiego aresztu. W miejscu tej zbrodni, czyli przy obecnej ulicy Gen. S. Maczka wzniesiony został pomnik. W 1939 roku wkraczający do Białegostoku Rosjanie zburzyli go. Jedynie żelazny krzyż wieńczący pomnik udało się ocalić i przechować do bezpiecznych czasów. W 1990 roku z inicjatywy Stanisława Marczuka, seniora Rzeczypospolitej i legendarnego przewodniczącego białostockiej "Solidarności", pomnik został odbudowany a krzyż, który przez te lata stał na cmentarzu farnym, znowu zwieńczył betonowy monument.

Pocztówki przedstawiające ten i inne obiekty Białegostoku w różnych okresach historycznych można zobaczyć na stronie [Archiwalne Podlasie](http://ArchiwalnePodlasie)